

[https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.6\(347\).3-8](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.6(347).3-8)
УДК 025.3:021.63]:021.1](100)(045)

Микола Сенченко,
в. о. директора Книжкової палати України,
професор
office@ukrbook.net
<https://orcid.org/0000-0002-7445-5185>

Михайло Онищук,
кандидат історичних наук, доцент,
завідувач відділу моніторингу книжкової
індустрії та медіа Книжкової палати України
zmi@ukrbook.net
<https://orcid.org/0000-0002-1340-1538>

Централізована каталогізація у країнах світу: технології, процеси, вплив на бібліотечну діяльність

Централізована каталогізація (*centralized cataloguing*) є ключовим елементом бібліотечної справи у США, Канаді, Великій Британії, Австралії, Німеччині та Польщі, що забезпечує стандартизацію (*standardization*), економію ресурсів (*resource savings*) та ефективний доступ до інформаційних ресурсів (*information resources*). У кожній країні розроблено унікальні системи, що об'єднують національні бібліотеки (*national libraries*), кооперативні платформи (*cooperative platforms*) і сучасні технології створення бібліографічних записів (*bibliographic records*).

Ключові слова: централізована каталогізація; кооперативна каталогізація; національні бібліотеки; депозитне зберігання; бази бібліографічних даних; метадані; об'єднані каталоги

Постановка проблеми. У багатьох країнах світу інтенсивно використовують централізовану й кооперативну каталогізацію, які варто впровадити в бібліотеках України. У США головну роль у цих процесах відіграють Бібліотека Конгресу (*Library of Congress*) та Онлайновий комп'ютерний бібліотечний центр (*Online Computer Library Center, OCLC*) із платформою *WorldCat*; у Канаді — Бібліотека та архіви Канади (*Library and Archives Canada, LAC*) із каталогом *Voilà*; у Великій Британії — Британська бібліотека (*British Library, BL*) та об'єднаний каталог, керований *Jisc* (*Library Hub Discover*); в Австралії — Національна бібліотека Австралії (*National Library of Australia, NLA*) з бібліотеками країни; у Німеччині — Німецька національна бібліотека (*German National Library, Deutsche Nationalbibliothek, DNB*) із регіональними мережами (*Verbundsysteme, бібліотечні мережі*); у Польщі — Національна бібліотека Польщі (*National Library of Poland, Biblioteka Narodowa, BN*) із Національним об'єднаним каталогом *NUKAT* (*Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny, National Union Catalog*).

Зазначені країни використовують у процесі каталогізації міжнародні стандарти, як-от *RDA* (*Resource Description and Access*), і формат *MARC* (*Machine-Readable Cataloging*), а також упроваджують нові технології, зокрема *BIBFRAME*, штучний інтелект і технології пов'язаних даних (*Linked Data Technology*).

У статті досліджено технології, процеси, переваги, виклики й перспективи централізованої

й кооперативної каталогізації, наголошено на їх значенні для глобальної бібліотечної співпраці й актуальності для України, яка запозичує ці моделі для модернізації бібліотечної справи.

Мета статті — дослідити технології та процеси централізованої каталогізації як базового складника бібліотечної справи у США, Канаді, Великій Британії, Австралії, Німеччині та Польщі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У пропонованій статті розглянемо системи централізованої каталогізації у США, Канаді, Великій Британії й Австралії.

І. Система централізованої каталогізації США

Централізована каталогізація є важливим інструментом бібліотечної справи, що дає змогу уніфікувати та оптимізувати процеси створення бібліографічних записів для документів, книг й інших матеріалів. У США ця система досягла високого рівня завдяки передовим технологіям, співпраці між бібліотеками, використанню міжнародних стандартів.

У цьому розділі подано аналіз системи централізованої каталогізації у Сполучених Штатах, що є одним з основних елементів бібліотечної справи для забезпечення ефективного доступу до інформаційних ресурсів. Розглянуто основні технології, стандарти й організації, які беруть участь у процесі каталогізації, зокрема роль Бібліотеки Конгресу та *OCLC*. З'ясовано, як централізована каталогізація впливає на стандартизацію бібліографічних записів, зменшення трудовитрат і підвищення доступності інформації. Висвітлено

сучасні виклики та перспективи розвитку технології в умовах цифрової трансформації.

1. Технології та процеси централізованої каталогізації. Централізована каталогізація у США базується на створенні єдиних бібліографічних записів, які бібліотеки можуть використовувати без потреби повторного опису документів. Основними організаціями, що забезпечують цей процес, є Бібліотека Конгресу та OCLC, які координують створення, зберігання та поширення бібліографічних даних.

Бібліотека Конгресу є центральним органом у системі каталогізації США. Вона розробляє та підтримує стандарти каталогізації, зокрема Правила англо-американської каталогізації (Anglo-American Cataloguing Rules, AACR2) та їх сучасну версію — Опис та доступ до ресурсу (Resource Description and Access, RDA). Ці стандарти визначають правила створення бібліографічних записів, охоплюючи поля для автора, назви, видавця, предметних рубрик тощо.

Бібліотека Конгресу також адмініструє систему предметних рубрик (Library of Congress Subject Headings, LCSH), яку використовують для класифікації документів за тематикою. Крім того, вона надає доступ до бібліографічних записів через платформу MARC, що дає змогу автоматизувати опрацювання даних у бібліотечних системах.

2. Онлайнний комп'ютерний бібліотечний центр OCLC і база даних WorldCat. OCLC є некомерційною організацією, що керує найбільшою у світі базою даних (БД) бібліографічних записів — WorldCat. Вона містить мільйони записів, створених бібліотеками у всьому світі та є основним інструментом кооперативної каталогізації. WorldCat надає можливість бібліотекам завантажувати готові бібліографічні записи, а також створювати нові й робити їх доступними для інших установ.

OCLC використовує формат MARC для стандартизації даних, що забезпечує сумісність між різними бібліотечними системами. Наприклад, бібліотека може завантажити запис із WorldCat, адаптувати його до власних потреб, додавши локальні дані, як-от шифр зберігання, та внести до свого електронного каталогу.

3. Автоматизація та цифрові технології. Сучасна централізована каталогізація у США значною мірою залежить від автоматизованих систем. Бібліотеки використовують інтегровані бібліотечні системи (Integrated Library Systems, ILS), зокрема Ex Libris Alma чи SirsiDynix Symphony, для управління каталогами. Ці системи підтримують імпорт бібліографічних записів у форматі MARC, а також інтеграцію з WorldCat.

Окрім того, у США активно застосовують технології метаданих, які дають змогу створювати більш детальні та гнучкі описи документів. Наприклад, стандарт Dublin Core використовують для цифрових ресурсів, зокрема електронних книг (e-books) чи статей в онлайн-журналах. У 2020-х рр. почали впроваджувати технології семантичного вебу, як-от BIBFRAME, що замінюють MARC, забезпечуючи кращу інтеграцію з вебсередовищем.

4. Переваги системи централізованої каталогізації США:

1. Економія ресурсів. Централізована каталогізація зменшує потребу в дублюванні роботи, оскільки бібліотеки можуть використовувати вже створені бібліографічні записи.

2. Стандартизація. Використання єдиних стандартів RDA та MARC забезпечує однаковий підхід до опису документів, що спрощує пошук інформації.

3. Доступність. Завдяки платформам, як-от WorldCat, бібліотеки світу можуть отримати доступ до якісних бібліографічних записів.

4. Автоматизація. Інтеграція з автоматизованими системами допомагає пришвидшити опрацювання нових надходжень і зменшити кількість помилок.

5. Виклики та перспективи. Серед викликів централізованої каталогізації у США — потреба адаптації до нових технологій, зокрема BIBFRAME, та інтеграція з цифровими ресурсами. Крім того, бібліотеки стикаються з проблемами фінансування, оскільки підтримка інфраструктури каталогізації потребує значних ресурсів.

У перспективі очікується подальший розвиток технологій штучного інтелекту для автоматичного створення метаданих та аналізу змісту документів. Наприклад, алгоритми машинного навчання можуть допомогти автоматично визначати предметні рубрики чи класифікувати цифрові ресурси.

Висновок. Централізована каталогізація у США є високоефективною системою, яка забезпечує стандартизацію, економію ресурсів і широку доступність бібліографічних даних. Завдяки таким організаціям, як Бібліотека Конгресу та OCLC, а також сучасним технологіям MARC і BIBFRAME бібліотеки можуть ефективно керувати інформаційними ресурсами. Цифрова трансформація й штучний інтелект надають нові можливості для вдосконалення системи каталогізації, хоча виклики, пов'язані з фінансуванням та адаптацією до нових стандартів, залишаються актуальними.

II. Система централізованої каталогізації Канади

У цьому розділі розглянуто ключові аспекти технологій, стандартів та організацій, зокрема Бібліотеки та архівів Канади (Library and Archives Canada, LAC), які координують процеси каталогізації у канадських бібліотеках. Особливу увагу приділено програмі "Каталогізація до публікації" (Cataloguing in Publication, CIP), яка спрощує та прискорює опрацювання нових видань.

Система централізованої каталогізації Канади також є важливим елементом бібліотечної інфраструктури, що забезпечує стандартизований доступ до бібліографічних даних. Система, керована установою Бібліотека та архівів Канади, дає змогу бібліотекам швидко опрацьовувати нові надходження й надавати користувачам доступ до ресурсів.

LAC створена відповідно до Закону "Про бібліотеки та архівів Канади" (Library and Archives of Canada Act, 2004) і підзвітна парламенту Канади через міністра канадської спадщини.

Установа Бібліотека та архівів Канади офіційно класифікується як федеральний державний департамент. Вона не є корпорацією чи архівно-бібліотечною системою в традиційному розумінні, а радше унікальним об'єднанням національної бібліотеки та національних архівів, створеним для збереження документальної спадщини, забезпечення доступу до неї, керування урядовими записами, підтримки бібліотечних і архівних спільнот. Ця модель є корисною для країн, які прагнуть об'єднати бібліотечні й архівні служби.

1. Централізована каталогізація в Канаді координується LAC, яка виконує функцію національного центру каталогізації. Основним інструментом є програма "Каталогізація до публікації", яка забезпечує створення бібліографічних записів для нових канадських видань ще до їх публікації. Програма CIP, започаткована в 1970-х рр., дає змогу видавцям отримувати бібліографічні записи для своїх книг до їх публікації. Ці записи містять ключову інформацію: автор, назва, видавець, ISBN, предметні рубрики та класифікаційні номери. Після створення ці дані розміщують на звороті титульного аркуша книги у формі блоку даних CIP (CIP Data Block), що спрощує інтеграцію нових видань до каталогів бібліотек.

LAC щорічно опрацьовує майже 9000 нових видань через програму CIP, співпрацюючи з видавцями з усієї країни. Блок даних CIP був оновлений для зручності використання та містить

чіткі мітки для категорій, як-от автор, назва та предмет, що відповідає сучасним стандартам онлайн-каталогів.

2. Стандарти та інструменти. LAC використовує міжнародні стандарти каталогізації, зокрема RDA, що замінив AACR2. RDA забезпечує гнучкість у створенні бібліографічних записів для різних типів ресурсів, охоплюючи електронні книги й оцифровані матеріали.

Для стандартизації предметних рубрик розроблено Канадські предметні рубрики (Canadian Subject Headings, CSH), адаптовані до канадського контексту, зокрема для опису матеріалів, пов'язаних із канадською історією та культурою. Формат MARC використовують для автоматизації опрацювання даних у бібліотечних системах.

3. Національний об'єднаний каталог Voilà (National Union Catalogue) є централізованою базою даних, що об'єднує бібліографічні записи з бібліотек всієї Канади. Voilà замінила попередню систему AMICUS і забезпечує доступ до інформації про фонди бібліотек, що полегшує копіювальну каталогізацію та визначення предметних рубрик. Ця платформа дає змогу бібліотекам швидко отримувати готові записи й адаптувати їх до локальних потреб.

4. Кооперативна каталогізація. Канадські бібліотеки активно співпрацюють через кооперативну каталогізацію та діляться бібліографічними записами через Voilà й інші платформи. Наприклад, Велика бібліотека Спільки юристів Онтаріо (Great Library of the Law Society of Ontario) забезпечує каталогізацію для окружних і районних бібліотек, використовуючи онлайн-форми для подання нових назв і вилучення матеріалів.

5. Переваги централізованої каталогізації в Канаді:

1. Економія часу. Програма CIP допомагає бібліотекам швидко інтегрувати нові видання до каталогів без потреби створювати записи з нуля.

2. Стандартизація. Використання RDA та Канадських предметних рубрик забезпечує уніфікований підхід до опису ресурсів.

3. Доступність. Voilà забезпечує доступ до бібліографічних записів із бібліотек всієї Канади, сприяючи кооперативній каталогізації.

4. Автоматизація. Формат MARC та інтегровані бібліотечні системи зменшують помилки й прискорюють опрацювання даних.

У Канаді основними викликами є адаптація до цифрових ресурсів та забезпечення фінансування для підтримки інфраструктури каталогізації. Перехід до BIBFRAME та використання технологій штучного інтелекту для автоматичного створення метаданих є перспективними

напрямами розвитку. Ці виклики передбачають інтеграцію нових стандартів, як-от BIBFRAME, й керування великими обсягами даних у WorldCat.

Висновок. Централізована каталогізація в Канаді, якою керує федеральна установа Бібліотека та архіви Канади, є ефективною системою, котра спрощує доступ до інформаційних ресурсів через програму CIP і каталог Voilà. Країна демонструє успішне використання кооперативної каталогізації й автоматизації, хоча стикається з викликами цифрової трансформації. У майбутньому технології штучного інтелекту та семантичного вебу BIBFRAME відкриють нові можливості для вдосконалення цих систем.

III. Система централізованої каталогізації Великої Британії

Централізована каталогізація є основою сучасної бібліотечної інфраструктури у Великій Британії, забезпечуючи стандартизацію та ефективність під час створення бібліографічних записів. Ця система допомагає бібліотекам швидко опрацьовувати нові надходження та надавати користувачам доступ до ресурсів через уніфіковані каталоги. Британська бібліотека (British Library, BL) відіграє провідну роль у координації цих процесів, співпрацюючи з видавцями і бібліотеками через програму CIP й інші ініціативи.

Система централізованої каталогізації у Великій Британії є ключовим елементом бібліотечної справи для забезпечення ефективного доступу до інформаційних ресурсів. Розглянуто основні технології, стандарти й організації, зокрема Британську бібліотеку та її програму "Каталогізація до публікації". Особливу увагу приділено ролі кооперативної каталогізації та цифрових платформ, зокрема об'єднаних каталогів. Висвітлено сучасні виклики та перспективи розвитку в умовах цифрової трансформації, а також детально описано технології централізованої каталогізації у Великій Британії.

1. Централізована каталогізація у Великій Британії. Централізована каталогізація у Великій Британії базується на створенні уніфікованих бібліографічних записів, які використовують бібліотеки у всій країні.

Основною організацією, що координує ці процеси, є Британська бібліотека, яка виконує функції національного центру каталогізації. Вона адмініструє програму "Каталогізація до публікації", яка забезпечує створення бібліографічних записів для нових книг до їх публікації. Програма CIP співпрацює з видавцями, щоб надавати бібліо-

текам готові записи, які містять дані про автора, назву, видавця, ISBN і предметні рубрики.

Британська бібліотека також підтримує Британський національний бібліографічний сервіс (British National Bibliography, BNB), який є централізованою базою даних бібліографічних записів для всіх книг, опублікованих у Великій Британії та Ірландії. BNB доступна онлайн і використовується бібліотеками для копіювальної каталогізації.

2. Стандарти каталогізації. У Великій Британії застосовують міжнародний стандарт RDA, що замінив AACR2. Стандарт забезпечує гнучкість у створенні бібліографічних записів для різних типів ресурсів, у тому числі й цифрових.

Для стандартизації предметних рубрик використовують систему Британської бібліотеки (British Library Subject Headings), яка адаптована до місцевих потреб, зокрема для матеріалів, пов'язаних із британською історією та культурою. Формат MARC є основою для автоматизації опрацювання даних у бібліотечних системах.

3. Кооперативна каталогізація та об'єднані каталоги. Кооперативна каталогізація відіграє важливу роль у Великій Британії. Бібліотеки співпрацюють через об'єднані каталоги, зокрема Сорас (наразі інтегрований у Library Hub Discover), в якому згруповано бібліографічні записи із фондів академічних і дослідницьких бібліотек. Library Hub Discover, яким керує неприбуткова організація Сполученого Королівства Jisc, містить дані з понад 170 бібліотек і допомагає швидко знаходити й імпортувати бібліографічні записи.

Кооперативна каталогізація зменшує дублювання роботи, оскільки бібліотеки можуть використовувати записи, створені іншими установами. Наприклад, бібліотека може завантажити запис із Library Hub Discover, додавши локальні дані, як-от шифр зберігання, для інтеграції у власний каталог.

4. Автоматизація та цифрові технології. Сучасна централізована каталогізація у Великій Британії значною мірою залежить від автоматизованих систем. Інтегровані бібліотечні системи: Ex Libris Alma або SirsiDynix використовують для керування каталогами. Ці системи підтримують імпорт бібліографічних записів у форматі MARC та інтеграцію з платформами на кшталт Library Hub Discover.

Для цифрових ресурсів застосовують стандарт метаданих Dublin Core, який спрощує опис електронних документів. У 2020-х рр. Британська бібліотека почала впроваджувати BIBFRAME, новий стандарт, який замінює MARC і забезпечує

кращу інтеграцію з вебсередовищем через технології семантичного вебу.

5. Програма юридичного депозиту. Велика Британія має унікальну систему юридичного депозиту, яка зобов'язує видавців надавати копії всіх нових видань до Британської бібліотеки й інших депозитарних бібліотек. Ця програма забезпечує автоматичне надходження матеріалів для каталогізації, що сприяє створенню вичерпних бібліографічних записів у BNB.

6. Переваги централізованої каталогізації у Великій Британії:

1. *Економія ресурсів.* Програма CIP та об'єднані каталоги, зокрема Library Hub Discover, зменшують потребу в дублюванні бібліотечної роботи.

2. *Стандартизація.* Використання RDA та формату MARC забезпечує уніфікований підхід до створення бібліографічних записів.

3. *Доступність.* Британський національний бібліографічний сервіс та Library Hub Discover надають бібліотекам швидкий доступ до якісних бібліографічних даних.

4. *Автоматизація.* Інтегровані бібліотечні системи та цифрові платформи допомагають прискорити опрацювання нових надходжень і скоротити кількість помилок.

Серед основних викликів централізованої каталогізації у Великій Британії — потреба адаптації до цифрових ресурсів і впровадження нових стандартів, зокрема BIBFRAME. Фінансування також залишається проблемою, оскільки підтримка інфраструктури каталогізації вимагає значних ресурсів.

У майбутньому технології штучного інтелекту можуть відіграти ключову роль в автоматизації створення метаданих і класифікації документів. Наприклад, алгоритми машинного навчання можуть автоматично визначати предметні рубрики для цифрових ресурсів, що підвищить ефективність каталогізації.

Висновок. Централізована каталогізація у Великій Британії, якою керує Британська бібліотека, є ефективною системою, що забезпечує стандартизацію й доступність бібліографічних даних через програму CIP, Британський національний бібліографічний сервіс та об'єднані каталоги, як от Library Hub Discover. Використання стандартів RDA, MARC і нових технологій, зокрема BIBFRAME, дає змогу бібліотекам ефективно керувати інформаційними ресурсами. Хоча виклики, пов'язані з цифровою трансформацією та фінансуванням залишаються актуальними, перспективи застосування штучного інтелекту відкривають нові можливості для вдосконалення системи.

IV. Система централізованої каталогізації в Австралії

Централізована каталогізація в Австралії є основою для стандартизації бібліографічних записів, що забезпечує бібліотекам швидкий доступ до уніфікованих даних про інформаційні ресурси. Координацію цих процесів здійснює Національна бібліотека Австралії (National Library of Australia, NLA) через платформу Libraries Australia та програму "Каталогізація до публікації". У розділі проаналізовано технології централізованої каталогізації в Австралії, їх вплив на бібліотечну справу та перспективи розвитку в умовах цифрової трансформації. Розглянуто ключові технології, стандарти й організації, зокрема Національну бібліотеку Австралії та її платформу Libraries Australia. Особливу увагу приділено ролі програми "Каталогізація до публікації" та кооперативній каталогізації. Висвітлено сучасні виклики, поміж яких адаптація до цифрових ресурсів і впровадження нових стандартів, а також перспективи розвитку, зокрема використання штучного інтелекту.

1. Централізована каталогізація в Австралії. Централізована каталогізація в Австралії базується на створенні уніфікованих бібліографічних записів, які використовують бібліотеки у країні та за її межами. Основною організацією, що координує ці процеси, є Національна бібліотека Австралії, яка співпрацює з бібліотеками країни, видавцями й іншими установами через платформу Libraries Australia.

Національна бібліотека Австралії є центральним органом каталогізації, який керує програмою "Каталогізація до публікації". Ця програма надає можливість видавцям отримувати бібліографічні записи для нових книг до їх публікації. Записи містять дані про автора, назву, видавця, ISBN, предметні рубрики та класифікаційні номери, які розміщують на звороті титульного аркуша книги у формі блоку даних CIP. Це полегшує бібліотекам інтеграцію нових видань до каталогів.

NLA також керує платформою Libraries Australia, яка є національним об'єднаним каталогом, що групує бібліографічні записи від понад 800 австралійських бібліотек. Libraries Australia забезпечує копіювальну каталогізацію, допомагаючи бібліотекам імпортувати готові записи й адаптувати їх до локальних потреб, наприклад, додаючи шифр зберігання.

2. Стандарти каталогізації. Австралійські бібліотеки також використовують міжнародний стандарт RDA, що замінив AACR2.

Для предметних рубрик часто використовують систему предметних рубрик Бібліотеки Конгресу (LCSH), але для унікальних австралійських контекстів застосовують Австралійський тезаурус, зокрема тезаурус AIATSIS (Australian Institute of Aboriginal and Torres Strait Islander Studies Thesaurus) для документів, пов'язаних із корінними народами Австралії. Формат MARC є основою для автоматизації опрацювання даних у бібліотечних системах.

3. Libraries Australia та кооперативна каталогізація. Платформа Libraries Australia є ключовим інструментом для кооперативної каталогізації в Австралії. Вона дає змогу бібліотекам обмінюватися бібліографічними записами, зменшуючи дублювання роботи. Наприклад, якщо одна бібліотека створює детальний запис для нової книги, інші можуть імпортувати його через Libraries Australia, адаптуючи до своїх потреб. Платформа також інтегрується з міжнародними базами даних, зокрема WorldCat, що розширює доступ до глобальних бібліографічних записів.

Кооперативна каталогізація підтримується через такі ініціативи, як Австралійська спільнота з опису ресурсів (ALIA Community on Resource Description, ACORD), що замінила Австралійський комітет з каталогізації (Australian Committee on Cataloguing, ACOC) у 2019 р. ACORD сприяє розвитку стандартів і професійного навчання для каталогізаторів.

4. Автоматизація та цифрові технології. Сучасна централізована каталогізація в Австралії залежить від автоматизованих систем. Інтегровані бібліотечні системи Ex Libris Alma, SirsiDynix та Auroga використовують для управління каталогами. Ці системи підтримують імпорт бібліографічних записів у форматі MARC та інтеграцію з Libraries Australia.

Для цифрових ресурсів застосовують стандарт метаданих Dublin Core, який спрощує опис електронних матеріалів. У 2020-х рр. розпочалося впровадження BIBFRAME, нового стандарту, який замінює MARC і забезпечує кращу інтеграцію з вебсередовищем через технології семантичного вебу.

Шкільні бібліотеки часто використовують спеціалізовану систему SCIS (Schools Catalogue Information Service), яка надає адаптовані бібліографічні записи та тезаурус SCIS для класифікації матеріалів, орієнтованих на потреби учнів.

5. Програма національного електронного депозиту (National eDeposit, NED). Програма NED, започаткована 2019 р., зобов'язує видавців надавати цифрові копії нових видань до Національної бібліотеки Австралії. Це сприяє автоматичному

надходженню матеріалів для каталогізації, але створює виклики через дублювання зусиль у створенні метаданих для цифрових ресурсів.

6. Переваги централізованої каталогізації в Австралії:

1. *Економія ресурсів.* Програма CIP та Libraries Australia зменшують потребу в дублюванні роботи бібліотек, допомагаючи імпортувати готові бібліографічні записи.

2. *Стандартизація.* Використання RDA, MARC і тезаурусів, як-от AIATSIS, забезпечує уніфікований підхід до опису ресурсів.

3. *Доступність.* Libraries Australia та Trove надають бібліотекам швидкий доступ до якісних бібліографічних даних.

4. *Автоматизація.* Інтегровані бібліотечні системи та цифрові платформи прискорюють опрацювання нових надходжень і зменшують помилки.

Серед основних викликів централізованої каталогізації в Австралії — адаптація до цифрових ресурсів та управління великими обсягами метаданих. Багато бібліотек стикаються з проблемами застарілих систем і недостатнім фінансуванням для професійного розвитку.

Інший виклик — низька якість метаданих, отриманих від постачальників, що може ускладнювати пошук ресурсів. Окрім того, програма NED створює проблему дублювання роботи через потребу окремого опрацювання цифрових і фізичних документів.

У майбутньому технології штучного інтелекту й алгоритми машинного навчання допоможуть автоматизувати створення метаданих і класифікацію документів, зокрема для матеріалів, пов'язаних із корінними народами. Упровадження BIBFRAME також поліпшить інтеграцію бібліографічних даних із вебсередовищем.

Висновок. Централізована каталогізація в Австралії, якою керує Національна бібліотека Австралії через програму CIP та платформу Libraries Australia, є ефективною системою, що забезпечує стандартизацію та доступність бібліографічних даних. Використання стандартів RDA, MARC, тезаурусів, зокрема AIATSIS, та нових технологій, як-от BIBFRAME, дає змогу бібліотекам ефективно керувати інформаційними ресурсами. Хоча виклики, пов'язані з цифровою трансформацією, фінансуванням та якістю метаданих, залишаються актуальними, перспективи розвитку, зокрема застосування штучного інтелекту, відкривають нові можливості для вдосконалення системи.

(Далі буде)

Надійшла до редакції 10.06.2025